

Hand-out #11 Horen en doen

Tekstgedeelte: Mattheüs 7: 13-14 en 24-27

13 Ga binnen door de nauwe poort, want wijd is de poort en breed is de weg die naar het verderf leidt, en velen zijn er die daardoor naar binnen gaan;

14 maar de poort is nauw en de weg is smal die naar het leven leidt, en weinigen zijn er die hem vinden.

24 Daarom, ieder die deze woorden van Mij hoort en ze doet, die zal Ik vergelijken met een verstandig man, die zijn huis op de rots gebouwd heeft;

25 en de slagregen viel neer en de waterstromen kwamen en de winden waaiden en stortten zich op dat huis, maar het stortte niet in, want het was op de rots gefundeerd.

26 En ieder die deze woorden van Mij hoort en ze niet doet, zal met een dwaze man vergeleken worden, die zijn huis op zand gebouwd heeft;

27 en de slagregen viel neer en de waterstromen kwamen en de winden waaiden en sloegen tegen dat huis, en het stortte in en zijn val was groot.

Inleiding

In vers 24-27 komen we dan echt bij de slotwoorden van de Bergrede. Het stukje is een echte uitsmijter, waarin met andere woorden nog één keer gezegd wordt waar het op aankomt.

Gehoorzaamheid, daar gaat het om. We nemen hier ook de woorden uit 13-14 mee, die nog niet besproken waren. Twee beelden krijgen we dus mee: van de begaanbare weg en van het onverwoestbare fundament.

De inhoud van de levensles

A. 13-14 Een nauwe poort en een smalle weg

*Ga binnen door de nauwe poort (vers 13a)

Hierna volgen twee perfect gebalanceerde tegenstellingen, waardoor dit eerste zinnetje extra accent krijgt. De woorden lijken daarmee gericht op degenen die de woorden al wel gehoord hebben maar nog geen beslissing hebben genomen er ook echt naar te gaan leven. En de vraag is dus ook: waar staan wij?

*want wijd is de poort en breed is de weg die naar het verderf leidt (..) maar de poort is nauw en de weg is smal die naar het leven leidt (vers 13b en 14a)

-De woorden verderf en leven hebben bij Mattheus een 'eschatologische' lading. Ze gaan dus over onze uiteindelijke toekomst.

-Jezus maakt hier een scherpe tegenstelling. Daarmee zegt Hij niet er een simpele, zwart-wit tegenstelling bestaat tussen goed en kwaad (denk aan de oude plaat over brede en de smalle weg, die het allemaal wel heel erg plat slaat. De nadruk ligt hier op de levenskeuze die nodig is. We moeten, eenduidig, kiezen om Jezus' woorden ter harte te nemen en eruit leven.

*en velen zijn er die daardoor naar binnen gaan (..) en weinigen zijn er die hem vinden (vers 13c en 14b)

Velen (..) weinig: Jezus doet hier geen voorspelling, laat staan dat Hij iets over uitverkiezing zegt. Hij zegt hier hoe het eenvoudig in de geschiedenis ging: van de dagen van

Noach (Genesis 6) tot aan de dagen van Mozes (Exodus 23:3; Exodus 32) en die van de profeten (1 Koningen 19:10; Ezechiël 9:8-10) was het altijd de massa die koos voor de makkelijke weg. Degenen die de goede weg van God kiezen zijn volgens het getuigenis van de Bijbel altijd een minderheid. Het bedoelde schokeffect is: loop jij mee met de massa of kies voor het smalle pad achter Jezus aan?

B. 24-27 Een rotsvast fundament

*Daarom, ieder die deze woorden van Mij hoort en ze doet (vers 24a)

-Daarom: hier volgt dus een conclusie van alles wat voorafging. Het is goed om hier de hele Bergrede in gedachten te nemen: alle beloften, alle overvloedige gerechtigheid, maar ook alle ontdekkende en richtinggevende woorden.

-Deze woorden van Mij: alle focus komt nog een keer te liggen op het onderwijs van Jezus. Aan het begin van de Bergrede beklom Jezus als een nieuwe Mozes de berg. Daar ontsloot Hij voor zijn hoorders zijn gezaghebbende uitleg van de 'wet en de profeten'. De nadruk ligt hier op het woordje 'Mij', waarmee gezegd is dat Jezus onderwijst met het gezag van de Messias, de Zoon van God. Uit de reactie van de mensen op de Bergrede blijkt dat ze dit gezag ook echt ervaren hebben (zie: vers 28-29).

-Hoort en doet: hier draait het dus om. Dat we de woorden niet alleen horen maar er ook gehóór aan geven. Het gaat dus om gehoorzaamheid, om het echt ter harte nemen van alles wat Jezus ons leert. 'Ter harte nemen' is een heel passende verwoording van waar het Jezus over gaat: de woorden meer en meer een plek geven in ons hart, zodat ze onze intenties gaan bepalen en onze wil vormen. Horen en doen is ook de weg van veranderd worden naar het beeld van Christus: eerst probeer je het te begrijpen, maar door het in praktijk te brengen vormt het je. En omdat de woorden van Jezus vol Geestkracht zitten hebben ze ook kracht van hervorming. Je gaat de woorden verstaan: begrijpen met je hart en eruit leven!

*die zal ik vergelijken met een verstandig man, die zijn huis op de rots gebouwd heeft (vers 24b)

-Een verstandig man: het Griekse woord *phronimos* komt maar liefst 7x voor bij Mattheüs. Wijsheid is in de Bijbel niet alleen theoretisch maar ook praktisch. Lees het hele boek Spreuken (een belangrijke achtergrond-tekst van de Bergrede!) en je zult dat steeds terugzien. Wijsheid gaat over onderscheidingsvermogen, over het goede leven leven, maar dus ook over horen en doen! Het is praktische levenswijsheid.

- De rots is dus het onderwijs van Jezus, met name dat in de Bergrede. In populaire theologie wordt de rots vaak gezien als Jezus zelf of zijn verlossende werk aan het kruis. Uiteraard, dat doet allemaal mee, maar de nadruk ligt hier echt op de woorden van Jezus!

*en de slagregen viel neer en de waterstromen kwamen en de winden waaiden en stortten zich op dat huis (25a)

In drie sprekende beelden beschrijft Jezus de krachten die allemaal tegen je levenshuis kunnen aanslaan. Waarschijnlijk is onze eerste neiging hier te denken aan tegenslagen in het leven: ziekte, overlijden van een geliefde, het leven dat tegenzit, zinloosheid van het bestaan ... . Deze dingen doen zeker mee, maar tegen de achtergrond van het Oude Testament moeten we hier allereerst denken aan de oordelen van God in de laatste dagen. In het OT is

een storm vaak een beeld voor Gods oordeel over het kwaad van de mensheid (Genesis 6-7; Jesaja 28:2). Hetzelfde geldt voor slagregens en waterstromen (Psalm 66:10-12; Jesaja 30:27-30). Het is dus zeer waarschijnlijk dat we hier aan de stormen van de eindtijd en het laatste oordeel moeten denken. Zoals een uitlegger schrijft: 'De moeilijkheden waarmee degenen die Jezus' woorden zijn gaan gehoorzamen worden geconfronteerd zijn de eschatologische beproevingen; de gelovigen worden daaruit gered door gehoor te geven aan Jezus woorden.'

*maar het stortte niet in, want het was op de rots gefundeerd (25b)

De woorden van Jezus – samen te vatten als: Ga anders denken, want het koninkrijk van de hemel is dichtbij - vormen het fundament. Als we zijn woorden ter harte nemen bouwen we op dit fundament dat ons levenshuis draagt door alle stormen heen.

*En ieder die deze woorden van Mij hoort en ze niet doet, zal met een dwaze man vergeleken worden (vers 26a)

-Hooft en niet doet: het gaat hier dus allereerst om bewuste ongehoorzaamheid. De woorden wel leren kennen maar er niet uit leven. Horen brengt een grote verantwoordelijkheid met zich mee. Mensen die onwetend zijn blijven hier buiten beeld ...

-Dwaze man: in het Grieks *morooi*. Het doet denken aan het Engels scheldwoord 'moron'. In het Mattheus-evangelie betekent dit woord: het niet begrijpen van overduidelijke religieuze waarheden (23:17,19) óf de dwaasheid om niet te handelen naar wat je weet (25:2,3,8). Beide betekenissen zijn hier van toepassing. Het is oer-stom om niet te gehoorzamen!

*die zijn huis op zand gebouwd heeft (vers 26b)

Er wordt dus een kortzichtige bouwtechniek gebruikt. Op korte termijn werkt het: snel klaar, geen overmatige inspanningen, geen graafwerk. Maar duurzaam is het niet. Zo is het met veel door ons gekozen fundamenten: ze werken tot ze niet meer werken.

*En de slagregen viel neer en de waterstromen kwamen en de winden waaiden en sloegen tegen dat huis

Sloegen tegen dat huis: het hele vers is woordelijk gelijk, behalve het woordje sloegen tegen: dit is een heftiger woord dan in vers 25.

*en het stortte in en zijn val was groot.

-Stortte in: het hele levenshuis valt in elkaar.

-Val was groot: voor het beeld van de val van het huis van een kwaaddoener, zie o.a. Job 8:15 en Psalm 11:6.

De (mogelijke) betekenis voor vandaag

Geen vrijblijvend zingeingsadvies

Er is in onze tijd nogal wat zingeingsadvies te vinden. Ideeën en methodes om je leven wat zinvoller en gelukkiger te maken. In zekere zin past de Bergrede in het rijtje 'zingeingsadviezen'. Maar aan het slot van de toespraak maakt Jezus duidelijk dat het om veel meer gaat dan dat. Zijn woorden zijn geen vrijblijvende tips maar woorden waarmee Hij ons voor de keuze stelt tussen het leven en dood.

Dat is in onze cultuur geen boodschap waar je zomaar vrienden mee maakt. Moeten we deze boodschap dan maar vermijden of van een suikerlaagje voorzien?

Dallas Willard geef hier een wijs advies. Wat doe je als je ziet dat iemand zichzelf door zijn levensstijl te gronde richt? Houd je je mond omdat je zoveel van hem houdt? Natuurlijk niet. En wat doet een arts als zij ziet dat een patiënt een levensgevaarlijke ziekte heeft? Verzwijgt ze dat omdat het zo zielig is voor de patiënt zo'n harde boodschap te horen? Dat zou absurd zijn. De waarheid moet gezegd worden om de patiënt te redden. Zo moeten we ook deze waarheid van Jezus ter harte nemen: niet alle wegen leiden naar het hemelse Jeruzalem. Niet elk levensfundament houdt het als het er op aan komt.

Moet onze gehoorzaamheid ons dan toch redden?

De kern van het christelijk geloof is dat we worden gered door de genade van God. Hoe moeten we dat rijmen met het slot (en niet alleen daar!) van de Bergrede waar Jezus zoveel nadruk legt op het 'doen'? Waarom zegt Jezus niet gewoon: iedereen die gelooft in mijn verzoenende sterven lijkt op een man die zijn huis op de rots bouwde?

Het kortste antwoord is: de evangelist Mattheüs legt het Evangelie allereerst uit aan christenen met een joodse achtergrond. Voor hen was het Evangelie het best verstaanbaar in termen van vervulling van de Thora en dus van Jezus als leraar met goddelijk gezag. Daarom legt Mattheüs alle accent op Jezus' woorden als drager van het nieuwe leven in het koninkrijk. Het lijkt erop dat mensen vandaag deze insteek ook het best verstaan.

Aan het begin van de Bergrede horen we echter hoe Jezus, met de zaligsprekingen, een totaal onvoorwaardelijke uitnodiging doet om in het nabije koninkrijk het hemelse leven te vinden. Het horen en aanvaarden van deze woorden is levensreddend. Het doen van de woorden is niet anders dan leven uit de werkelijkheid van het koninkrijk dat ons geschonken is. Maar 'doen' is ook een teken van oprechtheid: in tegenstelling tot de Farizeeën en Schriftgeleerden verliezen we ons niet horen zonder doen, maar nemen we de woorden ter harte, zodat ze ons leven kunnen vernieuwen naar het beeld van Christus.

Verdiepende vragen

1. Hoe ervaar je de strengheid en radicaliteit van Jezus' woorden aan het eind van de Bergrede? Wat roepen ze aan gedachten en emoties bij je op?
2. Heb je ervoor gekozen de nauwe poort door te gaan en op de smalle weg te wandelen? Hoe ging dat en hoe gaat dat bij jou?
3. Hoe zou je de smalle weg achter Jezus beschrijven? Wat kom je er allemaal tegen? En wat maakt het een gelukkige weg?
4. Zijn de woorden van Jezus echt het fundament onder je bestaan?

Oefening: Oefenen

Tussen horen en doen zit ons hart. Wat we horen kunnen we vaak niet zomaar zonder meer in praktijk brengen. Ieder woord van Jezus is dan ook een reden om ons te oefenen in geestelijk leven. Geestelijke oefeningen zijn bedoeld om het hart in de kracht van het koninkrijk nieuw te laten worden.

Oefening: ga na welke geestelijke oefeningen je helpen om daadwerkelijk te horen en te doen.